

Kwetsbaar

Van Tatiana de Rosnay verscheen eveneens bij Artemis & co

Haar naam was Sarah

Die laatste zomer

TATIANA DE ROSNAY

Kwetsbaar

Vertaald uit het Frans
door Nini Wielink

Artemis & co

De citaten op pagina 100, 189 en 190-192 zijn afkomstig uit:
'Lullaby' van The Cure, geschreven door Simon Gallup,
Roger O'Donnell, Robert Smith, Paul Thompson, Laurence Tolhurst
en Boris Williams (BMG Music Publishing) en
'Fool's Overture' van Supertramp, geschreven door Rick Davies
en Roger Hodgson (Rondor Music).

Eerste druk juni 2010
Tweede druk juni 2010
Derde druk juni 2010
Vierde druk juli 2010

ISBN 978 90 472 0162 5

© 2006 Plon

This book is published by arrangement with Literary Agency Wandel Cruse,
Paris, in conjunction with Éditions Héloïse d'Ormesson, Paris

© 2010 Nederlandse vertaling Artemis & co, Amsterdam en Nini Wielink

Oorspronkelijke titel Moka

Oorspronkelijke uitgever Heloïse d'Ormesson

Omslagontwerp Janine Jansen

Omslagillustratie © Christine Day Lorico/Getty Images

Foto auteur Philippe Matsas/Opale

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Wommelgem

Voor mijn twee grootmoeders

Natasja, de Russin

(1915-2005)

Cynthia, de Engelse

(1898-1990)

‘Er was geen maan. De hemel boven onze hoofden was inktzwart. Maar de hemel aan de horizon was helemaal niet zwart. Die was, als met bloed, met purper beklekt. En as vloog ons met de zilte zeewind tegemoet.’

Daphne du Maurier, *Rebecca*

Mokka (m.; g.mv.)

1. Soort koffie, aftreksel van deze koffie: een kopje mokka;
2. Stijve room met koffiesmaak.

Het was een woensdagmiddag. De dag van de kinderen. Ik zat aan mijn werktafel. Geconcentreerd. Onbeweeglijk. Mijn blik gericht op het scherm voor me. Geen geluid. Alleen het verre geroezemoes van het verkeer over de boulevard. Het was halfdrie.

Mijn mobiele telefoon ging. Er verscheen een nummer op het scherm. Een nummer dat me niets zei. Ik nam op.

‘Hallo, mevrouw Wright?’

Een mannenstem die ik ook niet kende.

‘Bent u de moeder van Malcolm Wright?’

Ik zei ja, ik ben zijn moeder. Hoezo? Wat is er?

‘Uw zoon heeft een ongeluk gehad. U moet onmiddellijk komen.’

Een ongeluk. Mijn zoon. Dertien jaar. Ik stond abrupt op. De kop thee op mijn bureau vloog door de lucht.

‘Met wie spreek ik?’

‘Met de ambulancedienst, mevrouw. U moet komen, uw zoon is aangereden op de Boulevard M., hij is gewond, de bestuurder is doorgereden, we zijn op weg naar het H-ziekenhuis.’

Ik hoorde het allemaal aan, die onbekende stem die in mijn oor kraakte. Een ongeluk. Malcolm. De bestuurder was doorgereden. Het lukte me niet de juiste vragen te stellen. Mijn mond was week

en werkte niet mee. Ik kon niet goed praten. Ik bedacht verward dat ik Andrew moest waarschuwen, want als ik nu wegging, wie moest Georgia dan van dansles ophalen? En dat het allemaal niet waar was, dat het allemaal een nachtmerrie op klaarlichte dag was, dat het niet echt gebeurde. Maar de stem kraakte nog steeds.

‘Snel, mevrouw. Komt u naar de Eerste Hulp. Onmiddellijk.’

Ik pakte mijn spullen, mijn telefoon, mijn jasje en ik vertrok. Op de overloop kwam ik iemand tegen, ik duwde hem opzij. Ik geloof dat ik sorry, sorry mompelde.

Ik besepte al dat niets meer hetzelfde zou zijn. Dat mijn leven totaal veranderd was. Zomaar. In een paar seconden. De weg naar het ziekenhuis was eindeloos. Ieder stoplicht duurde een eeuwigheid. Ik probeerde mijn man te bellen. Voicemail. Ik sprak geen bericht in. Wat kon ik zeggen? ‘Andrew, Malcolm is aangereden. De ambulancedienst heeft gebeld. Hij is gewond. Ik ben op weg naar het ziekenhuis. Kom gauw.’ Ja, dat had ik willen zeggen. Dat had ik willen uitschreeuwen. Maar ik kon het niet zeggen na de pieptoon, ik kon die woorden niet uitspreken, die zwaarwegende, verschrikkelijke woorden na de hartelijke, vriendelijke stem van Andrew, zijn tweetalige bericht: ‘Hi, you’ve reached Andrew Wright, please leave a message after the tone. Wilt u uw bericht inspreken na de piep?’

Nee, dat was onmogelijk.

Het ziekenhuis. Het lawaai. De mensenmenigte. De geur. De eindeloze gangen. De piepende karretjes. De wanhoop van andere mensen. Van mij. Alles wat er over ziekenhuizen wordt gezegd, de verpleegsters die het razend druk hebben, de onverschillige witte jassen. En in dat alles even de blik van mededogen, de glimlach, de handdruk die zorgt dat je de hoop niet helemaal verliest. De arts. Een jaar of veertig. Mijn leeftijd. Een scherp en mager gezicht. Een rustige, ernstige stem.

‘Hij ligt in coma, mevrouw. Zijn toestand is min of meer stabiel. Maar u kunt hem niet meteen zien.’

Coma. Het woord choqueeerde me. Malcolm was niet dood,

maar hij lag in coma. Alsof hij sliep. Niet dood. Coma. Ik wist niets van coma. Ik had acteurs in een film zien doen alsof, maar ik had nooit in werkelijkheid iemand in coma gezien.

‘Uw zoon heeft bij het ongeluk schedelletsel opgelopen, met een coma als gevolg.’

Ik keek naar mijn gym schoenen, naar mijn voeten, de voeten van een ontredderde moeder. Coma. Raar woord. Afschuwelijk woordje. Malcolm coma. Malcoma.

‘Hebt u de vader gebeld?’

De vader. Mijn man.

‘Nee, ik kon hem niet bereiken.’

‘We gaan het samen proberen, komt u maar. Komt u maar met me mee.’

Een gammel bureau, een oude beige telefoon. Het nummer van Andrew. Voicemail. Ik probeerde zijn kantoor. De stem van zijn assistente: ‘Hé, dag Justine, Andrew zit in een vergadering, hij kan nu even niet met je praten.’

Ik zei: ‘Verbind me alsjeblieft door. Malcolm heeft een ongeluk gehad.’

Ik hoorde haar plotseling ademhalen en ze antwoordde: ‘Ja, ja, natuurlijk, mijn god, dat spreekt vanzelf, sorry.’

Andrews stem. De keuze van mijn woorden. Niet makkelijk, de juiste woorden kiezen terwijl je maar één ding wilt, en dat is neerploffen, huilen en stampvoeten. Hij zat in een vergadering, omringd door mensen, ik hoorde het aan zijn enigszins gehaaste, enigszins vermoeide toon (sorry, het is mijn vrouw – geïrriteerde glimlach –, dat duurt wel even): ‘Yes, Justine? What is the problem?’

Hij dacht waarschijnlijk dat ik een verhaal tegen hem ging houden over een onbetaalde rekening, een auto die niet meer wilde starten of een wiskundeleraar die klaagde over Malcolms houding in de klas, hij meende waarschijnlijk dat ik hem weer ging vervelen met gezeur over dagelijkse dingen, over iets banaals, iets onbelangrijks.

De keuze van de woorden. Eenvoudige woorden. Juiste, precieze.

‘Andrew, ik ben in het H-ziekenhuis. Malcolm is aangereden door een auto die is doorgereden. Hij heeft schedelletsel. Hij ligt in coma. Ik ben bij de dokter. Je moet meteen komen.’

Ik was tegenover de arts trots dat ik niet gehuild had. Ik hoorde niet wat Andrew antwoordde. Hij komt, geloof ik. Hij zei dat hij zou komen.

Ik wil mijn zoon graag zien. Hem in mijn armen nemen. Hem kussen. De dokter zei nee, het is nog te vroeg. Ik was bang, ik vroeg of het was omdat hij verminkt of toegetakeld was, dat hij daarom niet wilde dat ik hem zag. Hij zei nee, zijn toestand was stabiel, maar kritiek. Hij heeft stilte en rust nodig. Maar ik mag hem heel gauw zien. Plotseling dacht ik aan Georgia. De dansles was over een halfuur afgelopen. Georgia, negen jaar. Ik deed mijn ogen dicht. De dokter vroeg of het ging. Ik zei: ‘Mijn dochter, ik weet niet wie mijn dochter van dansles moet halen.’ Hij zei: ‘Bel iemand op, uw moeder misschien of een vriendin?’ Ik belde. Mijn moeder. Ik vroeg haar of ze Georgia van dansles wilde ophalen omdat Malcolm een ongeluk had gehad. Ik zei een niet-ernstig ongeluk, omdat het mijn moeder was en ik haar niet ongerust wilde maken.

Ik nam het mezelf kwalijk, want als het echt ernstig was, had ik tegen mijn moeder gelogen.

Andrew en ik tegenover een ijverige politieagent, een vermoede computer die een fluitend geluid maakt. Een kamertje zonder ramen. Een bedompte lucht. Er stond maar één stoel, en Andrew was achter me gaan staan.

Burgerlijke staat. Adres. Beroep. Mijn man had een rustige, kalme stem. Hij praatte normaal. Alsof onze toestand volkomen normaal was. Alsof het volkomen normaal was om dit alles hier en nu aan deze onbekende te vertellen.

Geboren in Norwich, april 1963. Britse nationaliteit. Rue D. 27 in het 14de arrondissement. Architect. Zijn Engelse accent, dat hij ondanks twintig jaar Frankrijk nooit was kwijtgeraakt, deed de politiemans onopvallend glimlachen. Ik was eraan gewend, ik moest er zelf ook om glimlachen, maar nu niet. Nu niet meer.

Toen ik aan de beurt was, sprak ik met een klankloze stem. Ik kon niet anders. Pech gehad als Andrew me belachelijk vond. Met Andrew moest je altijd je kiezen op elkaar houden. Nooit je emoties verraden. *Never explain, never complain. Stiff upper lip.* Pech gehad.

Geboren in Clichy, november 1965. Franse nationaliteit. Vertaalster. Zelfde huisadres. Ze vroegen ons naar de burgerlijke staat van Malcolm. Geboren in Parijs, 14de arrondissement, september 1990. Middelbare scholier. Ze vroegen ons hoe het ongeluk had plaatsgevonden. Ik sperde mijn ogen wijd open, maar

Andrew bleef stoïcijns. Nog steeds even kalm antwoordde hij dat we niet wisten hoe het ongeluk had plaatsgevonden; hoe zouden we dat trouwens kunnen weten, aangezien we er niet bij waren? Onze zoon was vanaf zijn muziekles alleen op weg naar huis, zoals elke woensdagmiddag. De agent pakte zijn telefoon en mompelde iets in de hoorn.

Achter ons stonden vreemden te wachten. Ze leken aan de lippen van de politiemann, aan onze lippen, te hangen. Een man en een vrouw, jonger dan wij. Waarom stonden ze daar? Wat was hun overkomen? Waarom konden ze niet ergens anders wachten? Ik had zin om me om te draaien en hun te zeggen dat het een schande was om op die manier alles af te luisteren, om zo openlijk belangstelling te tonen voor het verdriet van andere mensen, en alles over ons leven en ons drama aan te horen. Maar ik zei niets.

‘O ja, u bent dat geval van doorrijden na een aanrijding,’ zei de politiemann. ‘We hebben verschillende getuigen, onder wie een buschauffeur die alles heeft gezien. Ze hebben al een verklaring afgelegd. Maar we hebben geen volledig kenteken. De auto reed te hard.’

Andrew vroeg of ze wisten welk type auto het was. Ja, een bruine Mercedes, een oud model. Die was door het rode licht gereden, had onze zoon geraakt en was zonder te stoppen doorgereden. Nu zag ik de scène voor me. Ik zag die zo duidelijk, zo plotseling, dat ik misselijk werd. Malcolm die van zijn muziekles terugkwam, zoals elke woensdag. Hij hoeft alleen de Boulevard M. over te steken. Een veilig kruispunt, met verkeerslichten die niet op groen springen terwijl je nog aan het oversteken bent. Malcolm die bij rood licht naar voren stapt als het groene mannetje verschijnt. Een bus die voor het stoplicht wacht. En dan aan de linkerkant een auto die de bus passeert, door rood rijdt en Malcolm scheidt midden op het zebrapad. Malcolm die door de lucht vliegt. De auto die doorrijdt. Malcolm languit op het asfalt. De getuigen die het kenteken noteren, maar niet volledig. Iemand die de politie belt.

De agent keek ons alle twee aan. Hij had lichte ogen. Hij glimlachte even op een merkwaardige manier, wat me pijn deed.

‘U hebt geluk, weet u dat? Op woensdag worden er een heleboel kinderen aangereden. Op zebrapaden, net als die van u. Maar uw kind ligt niet in het lijkenhuis.’

Andrew zei niets. Ik zei ook niets. We wisten niet wat we moesten zeggen. We waren verlamd. Het scheelde niet veel of ik had geroepen: ja, hij ligt niet in het lijkenhuis, maar hij ligt in coma, meneer. Vindt u dat dat geluk is? En die Mercedes die niet eens is gestopt, die onze zoon zo op het zebrapad heeft laten liggen, vindt u dat soms geluk?

Maar ik wilde niet dat het stel achter ons dat allemaal kon horen. Ik wilde weg, snel, hiervandaan, Malcolm zien, hem in mijn armen nemen. Zien hoe hij zijn ogen opende.

Terug naar het ziekenhuis. De dokter wachtte ons op. Hij zei dat we hem nu konden bezoeken. Maar hij waarschuwde ons: het zal niet makkelijk zijn, bereidt u zich daarop voor.

‘Uw zoon verkeert in een diep coma. U kunt hem aanraken en tegen hem praten, maar hij zal niet reageren.’

Malcolm leek heel klein, zo liggend op een bed. Zijn hoofd was omwikkeld met wit verbandgaas. Doorzichtige buisjes staken uit zijn neus, zijn mond en uit de aders van zijn onderarmen. Een apparaat met een balgsysteem zorgde ervoor dat zijn borst met een vreemd geluid regelmatig omhoogging. Zijn gezicht was spits en bleek. Ogen dicht. Doorschijnende oogleden. Hij sliep. Zijn handen plat naast hem. We liepen naar hem toe, ik raakte hem aan, zijn haar, boven op zijn hoofd. Hij voelde lauw aan. Hij had geen enkele zichtbare verwonding. Geen blauwe plek, geen bloed. De wond zat ongetwijfeld onder het witte verband. Het stelde me gerust dat ik die niet zag. Ik zei: ‘Hier ben ik, schat, je moeder. Ik ben bij je. En papa ook. We zijn bij je.’

Andrew stond achter me. Hij ademde hoorbaar. Ik had graag gewild dat hij iets zei, dat ook hij zijn zoon aanraakte, dat hij

praatte, maar hij zei niets. Ik draaide me om. Ik zag dat Andrew hilde. Ik was geschokt, stomverbaasd. Andrew in tranen. Andrew, de bikkelaar. Andrew die de bijnaam Dark Vader had gekregen omdat hij aan alle kanten zo gepantserd was. Hij stond voorovergebogen te huilen, zijn gezicht vertrokken, alsof hij pijn had. Hij kreunde. Ik had hier geen verweer tegen. Ik wist niet wat ik doen moest, hoe ik hem mijn steun en liefde kon geven. Andrew was sterker dan ik. Andrew hilde nooit. Meestal was ik degene die door hem getroost werd. Ik was degene die hij in zijn armen nam. Ik was degene die hilde en niet hij. Ik wist niet hoe ik Andrew kon troosten. En ik schaamde me plotseling, ik schaamde me voor die grote snikkende echtgenoot die daar met gebogen rug stond te snotteren, ik schaamde me voor hem tegenover de arts en de verpleegsters.

En daarna schaamde ik me omdat ik zo over hem dacht. Het was al met al normaal dat hij hilde. Maar ik, die altijd hilde om niets, die te gevoelig was en in staat in te storten bij een sentimentele film, ik kon nu niet eens huilen bij de aanblik van mijn zoon die in coma lag. De tranen wilden maar niet komen. Mijn gezicht was verstard, mijn ogen bleven droog. Ik kon niet huilen. Ik kon alleen het gesnik van Andrew aanhoren.

Mijn moeder had Georgia voor de nacht meegenomen naar haar huis. Ik had hen op de terugweg gebeld. Ik zei tegen Georgia dat haar broer in diepe slaap was en dat we niet wisten wanneer hij daaruit zou komen. We moesten afwachten. Ze begreep het niet echt. Maar dat kwam ongetwijfeld doordat ik het niet goed uitlegde. Mijn moeder vertelde ik de waarheid. Ze sprak de bedroevende woorden: ‘Mijn god, je arme vader, dat zal hem de das omdoen.’

Mijn vader. Mijn vader die alles somber inzag. Die toen ik vier maanden zwanger was van Malcolm en vanwege een dreigende voortijdige bevalling met spoed werd opgenomen, tegen me had gezegd: ‘Hecht je maar niet aan dat kind want je verliest het vast.’

Mijn vader die op zijn zeventigste had besloten dat hij een verkeukelde grijsaard was die door de lichtste verkoudheid werd gevelde. Mijn vader die was gaan lopen als een oud mannetje, die sinds hij gepensioneerd was overdag niets anders wist te doen dan mijn moeder hoorndol te maken.

Ik ontplofte. Andrew, achter het stuur, schrok op.

‘Het kan me geen zak schelen wat dat voor papa betekent, weet je? Heb je er wel een moment aan gedacht wat het betekent voor ons, voor mij en voor Andrew? Hoe kun je met zulke onzin aankomen, je kan de pot op, mama, met je onzin, ik walg van je, je kan de pot op en papa ook.’

Ik hing op. Ik zat te trillen, maar nog steeds geen tranen. Andrew zei: 'Was that necessary?'

Ik ging ineengedoken dicht bij het raampje zitten, ver van hem vandaan. Ik zei niets. Ik voelde me leeg vanbinnen, alsof iemand mijn buik had leeggezogen. Alles was eruit gehaald, mijn ingewanden, darmen, maag.

Thuis was het stil en leeg zonder de kinderen. Ik liep naar de keuken, opende de koelkast en schonk mezelf een glas witte wijn in uit een aangebroken fles. Ik bood Andrew geen glas aan. Hij was in de woonkamer aan de telefoon. In het Engels. Zijn ouders zeker, in Londen. Ik dronk het glas in één keer leeg. Ik schonk nog een glas in. Ik ging aan het halvemaaanvormige lage tafeltje zitten. Voor me op de grond zaten de cavia's van de kinderen in hun kooi. Twee vrouwtjes, Nabou en Elyon. Andrew en ik waren erin getrapt. De kinderen hadden beloofd dat zij voor de diertjes zouden zorgen. Maar na een jaar was ik steeds degene die de kooi schoonmaakte, die ze hooi gaf en korrels en schoon water. De kinderen zelf knuffelden ze, borstelden ze en organiseerden caviaraces in de gang, waar ik na afloop altijd harde keuteltjes aantrof, als donkere rijstkorrels. Ik keek naar Elyon, de cavia van Malcolm. Ze was dik, rond en lief. Met donkere, glanzende ogen. Ze kauwde rustig op een spriet hooi. Ik maakte de kooi open en pakte haar. De kinderen hadden me laten zien hoe dat moest. Onder het buikje, met een snelle, precieze beweging. Ik nam haar op schoot en schonk mezelf een nieuw glas wijn in. Ik aaide haar. Ze snorde, als een kat. We waren in het begin verbaasd en verrukt geweest over dat gesnor. We wisten niet dat cavia's zo'n geluid maakten.

Andrew was nog steeds aan de telefoon. Hij zou nu wel zijn zus aan de lijn hebben. Ik bleef doordrinken, terwijl ik Elyon aaide. Ik was vergeten mijn zus en mijn broer te bellen. Nu was het te laat. Andrew maakte gebruik van het tijdsverschil van een uur met Engeland. Het was aan de andere kant van het Kanaal nog maar